

a, 27. fg. Vielleicht fehlerhaft für उत्पित्सु.

उत्पथ *Abweg* (in eig. Bed.) KATHĀS. 58, 90, 71, 194, 123, 126. आसन्नु-
त्पथवाहिन्यः नुद्नद्यो ऽनुप्रुष्यतीः BHĀG. P. 10, 20, 10. in übertr. Bed.
41, 19, 31, 42.

उत्पल 1) a) die Blüthe der *Nymphaea*, nicht die Pflanze selbst, welche
उत्पलिनी heisst. संपत्सु मरुतां चित्तं भवत्युत्पलकोमलम् Spr. 3188.
Vgl. महेत्पल. — 2) Verfasser des Wörterbuchs Utpalamālā Verz.
d. Oxf. H. 126, a, 11. ein Astronom, = भदेत्पल 329, a, N. 780. 338, a, 2.
KERN in Pref. zu VARĀH. BRĪH. S. 6. fg. 61. fg.

उत्पलमाला f. Titel von Utpala's Wörterbuche Verz. d. Oxf. H.
113, a, 36. 126, a, 11.

उत्पलराज्ञि m. N. pr. eines Dichters Verz. d. Oxf. H. 123, b, 24.

उत्पलश्रीगर्भ m. N. pr. eines Bodhisattva DAÇABHŪM. 2.

उत्पलाती f. N. der Dākshājanī in Sahasrāksha Verz. d. Oxf.
H. 39, b, 7.

उत्पलाचार्य (उत्पल + घा°) m. N. pr. eines Autors SARVADARÇANAS.
92, 7. HALL 163.

उत्पलावर्तक (उत्पल + आ°) N. pr. einer Oertlichkeit Verz. d. Oxf.
H. 39, b, 24.

उत्पलिन् 2) a) bedeutet auch schlechtweg die Pflanze *Nymphaea*;
vgl. पद्म und पद्मिनी. — d) Verz. d. Oxf. H. 182, b, 32. UĠĠVAL. zu UNĀDIS.
1, 3. 7. 125. 3, 157. 4, 188.

उत्पाटन 2) an den zwei ersten Stellen das Entthronen, an der 3ten
das Verjagen, Fortjagen (einer Person). — 3) nom. ag. in कसनोत्पाटन.

उत्पाटयोग m. Bez. eines best. astr. Joga Verz. d. Oxf. H. 86, a, 42.

उत्पाटिन्, कीलो° auch KATHĀS. 60, 26.

उत्पात 2) n. HARIV. 9294. — 3) NILAK. erklärt: उत्पातेन उत्क्रात्या-
दिना विधीयते वशीक्रियते.

उत्पाद् Kap. 1, 114. अनुत्पाद्ज्ञान WASSILJEW 185. — Vgl. अर्थोत्पाद्.

उत्पादक 1) तदन्योऽन्यं मिथो यत्रोत्पाद्योत्पादकता भवेत् PRATĀPAR.
91, b. — 2) = ऊर्ध्वपाद्, also in 1. उद् + पाद् zu zerlegen. — 3) b) अ-
लावुं (so die neuere Ausg.) वर्जयेन्नारी तथैवोत्पादिकामपि HARIV. 7844.
= उपोदकी = vulg. पोई NILAK. पोई oder पोय ist nach MOLESW. the
spike which shouts out from the Coconut and some other Palms, con-
taining the spadix or fruit-stalk.

उत्पादन 1) केशोत्पादनमौषधम् KATHĀS. 61, 181.

उत्पाद्य (von 1. पद् im caus. mit उद्) adj. was hervorgebracht —, be-
wirkt —, herbeigeschafft wird: देहाद्युत्पाद्यमस्तवत् BHĀG. P. 10, 73, 21.
PRATĀPAR. 91, b (s. oben u. उत्पादक 1.). °वस्तु Verz. d. Oxf. H. 86, b, 31.
was vom Dichter geschaffen —, erdacht wird DAÇAR. 1, 15. SĀH. D. 513.

उत्पार (1. उद् + पार) adj. grenzenlos: °पारम् (von 2. पार) adv. bis
zum Ende —, bis zum Grunde des Grenzenlosen d. i. des Meeres: खुरैः
नुरप्रैर्दरयंस्तदाप उत्पारपारम् BHĀG. P. 3, 13, 30. पारशून्यानामपो पा-
रम् अवनानं यथा भवति तथा Schol.

उत्पिञ्ज (1. उद् + पि°) wohl Aufstand, Revolution RĀGA-TAR. 3, 122.
6, 282. 8, 2496.

उत्पिञ्जल wobei eine grosse Verwirrung herrscht, wo es drunter und
drüber geht HALĀJ. 4, 46. — Vgl. u. पिञ्जलक.

उत्पिण्ड (1. उद् + पि°) Zuspeise VJUTP. 135.

उत्पित्सु (vom desid. von 1. पत् mit उद्) adj. 1) im Begriff stehend
aufzusteigen, — sich in die Luft zu erheben KĀLIDĀSA im ÇKDR. u. नी-
रन्ध. — 2) im Begriff stehend zu entstehen, im Entstehen begriffen: आ-
मय Verz. d. Oxf. H. 312, a, 19.

उत्पीड 1) MBH. 3, 825 erklärt NILAK. das Wort durch ततस्थान
Wunde. MEGH. 88 und an allen unter 2) aufgeführten Stellen bedeutet
das Wort einen hervorbrechenden Strom; vgl. noch प्रस्रवोत्पीडवर्षिणी
ein Strom von Milch HARIV. 4776. सासिञ्चत्प्रस्रवोत्पीडैः कृत्तमानन्दनिः-
सृतेः mit einem Strom von Thränen 3426. पूरोत्पीडे तडागस्य परीवाहः
प्रतिक्रिया so v. a. bei einem Andrang von Wasser UTTARARĀMAK. 56,
12 (73, 5). उत्पीड इव धूमस्य 42, 13 (56, 11). — Vgl. कान्तोत्पीडा.

उत्पीडन VARĀH. BRĪH. S. 51, 38.

उत्पुंस्य् wegwischen: कायस्थो हि करोत्येको व्यापारं ब्रह्मरुद्रयोः ।
लिखत्युत्पुंसयति च क्षणाद्विभ्रं करस्थितम् ॥ KATHĀS. 72, 323. Wohl eine
verdorbene Wortform.

1. उत्पुलक (1. उद् + पु°) n. das Sträuben der Härchen am Körper
(vor Aufregung): विधृत्युत्पुलकानि BHĀG. P. 10, 30, 13. अतिहृषोत्पुल-
काश्रुगद्गद्म् adv. 7, 7, 34.

2. उत्पुलक (wie eben) adj. (f. आ) bei dem sich die Härchen am Körper
sträuben BHĀG. P. 7, 4, 41. तनु 11, 3, 31. वपुस् RĀGA-TAR. 4, 115.

उत्पुलकित (von 1. उत्पुलक) adj. dass. BHĀG. P. 10, 30, 10.

उत्प्रवाल (1. उद् + प्र°) adj. an dem junge Triebe sich zeigen: अर-
ण्यानि Spr. 3778.

उत्प्रास 2) DAÇAR. 2, 16. स्मृताः सोऽनुपठसोत्प्रासोपकासाः समास्त्रयः
HALĀJ. 1, 149. सोत्प्रासकसित = उपकसित 4, 46. सोत्प्रासम् SĀH. D. 313.
11. सोपकसोत्प्रास 112, 8. jocular expression BALLANT.

उत्प्रासन n. Spott SĀH. D. 471. उत्प्रासनं तूपकासो यो ऽसाधौ साधुमा-
निनि 478.

उत्प्रेक्षक adj. betrachtend BHĀG. P. 10, 87, 50.

उत्प्रेक्षणा n. eine bildliche Bezeichnung SĀH. D. 106, 14. 291, 7. 16. 293, 1.

उत्प्रेक्षणीय adj. bildlich gesagt werdend SĀH. D. 293, 13.

उत्प्रेक्षा 2) यत्रान्यधर्मसंबन्धादन्यत्वेनोपदर्शितम् । प्रकृतं हि भवेत्प्रा-
ज्ञास्तामुत्प्रेक्षां प्रचक्षते ॥ PRATĀPAR. 81, a. zerfällt in zwei Hauptclassen:
वाच्या und प्रतीयमाना ebend. Verz. d. Oxf. H. 208, b, 18. ज्ञात्युत्प्रेक्षा
SĀH. D. 290, 4. °वल्लभ N. pr. eines Dichters Verz. d. Oxf. H. 123, b, 24.

उत्प्रेक्ष्य adj. = उत्प्रेक्षणीय SĀH. D. 214, 9.

उत्प्लवन, lies 1) das Springen: मर्कटोत्प्लवन nach Art der Affen BHĀG.
P. 10, 11, 58. 14, 61. — 2) das Ueberfliessen so v. a. das Ueberfliessen-
lassen (durch Zugiessen von mehr Flüssigkeit oder durch Neigung des
Geschirrs) M. 5, 115; vgl. प्लव.

उत्फल vgl. प्रोत्फल.

उत्फाल, तरंगस्तुरगादीनामुत्फाले so v. a. Galopp UĠĠVAL. zu UNĀDIS.
1, 119. °गमन AUFRECHT im Ind. u. तरंग.

उत्फुल्ल 1) a) aufgeblüht (diese Bed. hätte voranstehen müssen) KIR.
5, 39. दृष्टि KATHĀS. 51, 181. हृषोत्फुल्लानन 52, 67. °गह्वैरालापाः क्रियते
डुर्मुखैः सुखम् böse Mäuler können mit Leichtigkeit schwatzen, dass ihnen
die Backen bersten, Spr. 3779. — Vgl. प्रोत्फुल्ल.